proletarhoji tamomi dunjo, jak şaved!

BAJROQI MIHNAT

1934
21
ÖKTJABR
№210(1200)

Organi SK partijaji komunistiji (в)Uz. Орган ЦК КП(б Уз.
Ba zuvoni jahudihoji ʙuxori. На туз. (бух) евр. язык.

Ba əidi ůktjaʙr ʙo tajorigariji lojiqanda peşvoz meʙurojem

Ə'di haʙdahsolagiji inqiloʙi ůktjaʙr nazdik şuda istodast.

Dar in solho proletarjat va əomaji mihnatkaşhoji mamlakati mo rohi kaloni taarixiro guzaştagi hastand. Sinfi raʙůci dar tahti rahʙariji partijaji Lenin—Stalin jaroq ʙa dast hukumatro az dasti kapitalisho va pomeşcikho kaşida girifta, ʙo əomaji asosiji dehqonho itifoq şuda dar gůştini qahramononaji ʙa muqoviLi hamaji quvathoji dunjoji kůhna ʙurdageş diktaturaji proletarijatro nigohdori va mustahkam karda omad.

Çangi grazdaniro zafarona tamom karda proletarjat va əomaji kamʙaqalu mijonaholho ʙo hamun qajrat, xohiş va qajuriji inqiloʙi ʙa çangi muqoviLi xaroviji xoçagi daromadand. Dar inço ham dar frůnti ʙunjodijati oromonaji iqtisodi mo nişon dodem, ki əomaji xalqi zafar joftagi ci xel quvathoji zůri heç sof nameşudagi dorand. Mo kajho ʙoz daraçaji ʙa dast darovurda şudagiji korkardaʙurorimoro ʙa daraçaji vaqti peş az çang faqos namekunem.

Daraçaji produksijaji dar vaqti peş az çang ʙurovurda meşudagi nazar ʙa daraçaji produksijaje ki hozir mamlakati mo ʙurovurda istodast, heç hisoʙ hast.

Dar mamlakati sovetiji mo dahho hazor korxonahoji nav, dar on çumla giganthoji sanoəati sotsialisti soxta şudagi hastand. Jak qator navəhoji navi sanoəat ʙunjod karda şudagi hastand, ki inhoro Rosijaji zamoni podşohi heç dar xud nadida ʙud. Mo tamomi xoçagiji xalqiro reşeş qati sotsialistona az nav soxtem. Sotsializm ham dar şahr va ham dar qişloq zafar joft. Dar ʙoloji sinçi mustahkami ekonumikaji sotsialisti hozir mo çaməijati ʙesinfi sotsialisti soxta istodem.

Taraqi joftani quvati iqtisodiji SSSR va mustahkam şudani mudofiəa əuhdaʙuroji on, zafarhoji xelo kaloni sijosati ʙeruniji moro ihtiloç kard. Růli ʙajnulxalqiji SSSR cun faktůri kalontari amoni xelo zijod şud. Dar şarojati xelo saxti əaloqahoji ʙajnulxalqi ʙa Liga natsija daromadani SSSR—in pozitsijahoji moro dar gůştini ʙaroji amoni mustahkam karda istodast.

Mamlakati mo mamlakati dar on sotsializm zafar joftagi, mamlakati takjagohi můətavari amoni, mamlakati tarʙija dihandaji celjuskincihoji qahramon, erůplancihoji qahramoni Stratůsfera va Arktikaro notars ʙa dast darovurdagi ʙaroji sinfi raʙůci va ʙaroji mihnatkaşhoji tamomi dunjo sitoraji rahnamo şudagi meʙoşad. Mo zafar jofta, rahi zafar joftanro ʙa hamaji ekspiotatsijaşavandaho va mazlumho nişon dodagi hastem. Mo ʙo mamlakati xud takavuri mekunem, mamlakati ʙzurgamoro ki ʙa tamomi xalqhoji růji zamin rohi ojandaro nişon medihad, důst medorem.

Respuʙlikaji mo ham ki onro inqiloʙi ůktjaʙr az zulmi milli va kolůnijagi ozod kardagi hast, dar solhoji oxirin dar ʙovati taraqijoti iqtisodi va madaniji xud, dar ʙovati ʙunjodijati sotsializm ʙo qadamhoji əazamat peş raftagi hast. Ba jordami ʙurodaronaji proletarjati umumi Itifoq takja karda, mo ʙoqimondahoji zulmi kolůnijagiro ʙarham zada, az fůrmahoji xelo əoqivmondaji xoçagi ʙa sotsializm guzaştanro ihtijoç kardem. Dar respuʙlikaji qismi çudogonaşavandaji Itifoqi ʙuzurgi soveti ʙudagiji mo ham sotsializm zafar joft. Dar respuʙlikaji mo ham sanoəat, madanijat, zindogoniji tiqimdoriji kolxůzi gul karda istodin.

Əidi haʙdahsolagiji ůktjaʙrro guzarondan ʙa munosivati in ki in əid ʙo əidi dahsolagiji taqsimoti teritůrihoji miliji Azijoji Mijona qariv ʙaroʙar meaftad ʙaroji mo ahamijati maxsus dorad, ki in taqsimoti teritůrijahoji miliji Azijoji Mijona ʙa muvafaqijat va zafarhoji ʙunjodijati soveti, xoçagi va madaniji mo asos monda, əomaji xalqhoji mazlumi soviqro ʙa ʙunjodijati sotsialisti hamroh kardagi meʙoşad.

In moro voçiʙ mekunad, ki ʙo tajorigarihoji lojiqanda ʙa əidi haʙdahsolagiji ůktjaʙr peşvoz ʙurojem. Raʙůcino va əomaji kolxůzcihoji Itifoqi soveti ʙa əidi ʙuzurg tajorigari dida istoda ʙaroji ʙa munosivati əidi ůktjaʙr zafarhoji navi sotsialisti ʙa dast darovurdan poxůdi əomaviji korkardaʙurorіro rovoç dodand. Bo pocini korxonahoji peşqadami Uzʙakiston—zavudi Krasnovostůcni va Tekististrůj ʙa munosivati əidi dahsolagiji taqsimoti mili ham poxůdi vasehi korkardaʙurorіro sar karda şud.

Dina mo muroçiəatnomaji dar çaməomadi umumi rajůniji raʙůciho, raʙůcizanho, kolxůzciho, kolxůzcizanhoji rajůni Proletari şahri Toşkand qavul karda şudagiro cop kardem, ki in muroçiəatnoma ʙaroji ʙo zafarhoji nav ʙa əidi ůktjaʙr peşvoz ʙuromadan çeq mezanad.

Beşuʙha, in muroçiəatnomaro əomaji raʙůciho va kolxůzcihoji respuʙlikaji mo naqz va ʙo qajrat qavul mekunand. Mo, ham dar sanoəat, ham dar xoçagiji qişloq ʙisjor kamʙudiho dorem, ʙisjor prorivho dorem. *Xususan dar frůnti paxta prorivi kalon mavçudast.* Mo dar in ucastkaji muhimtarini ʙunjodijati sotsialisti əoqiv mondagi hastem. Az ʙoloji in əoqivmoniji mo şuda sanoəati molʙofi ʙa xususi aşjoji xom tanqisiji zůr kaşida istodast.

Corjakgiriji əomaviji sotsialistiji faʙrikho, zavudho, kolxůzho, sovxůzhoro revoç doda, mo *to əidi haʙdahsolagiji ůktjaʙr ʙarzijod içro şudani piloni dahmahaji sanoəat, ʙarzijod içro şudani suporişhoji partija va hukumat az xususi paxta ʙudagi, tamom şudani kiştu-kori tiramohi va digar korhoji muhimi xoçagiji qişloqro ʙa dast medarorem.*

Barham zada şudani taşkilothoji azijoji mijonagi, moro voçiʙ mekunad, ki ʙaroji içro karda şudani hamaji pilonhoji ʙunjodijati sotsialisti çuvovgariji xudro zůr kunem.

Qajrati xudro jakʙardu mekunem, ʙaroji ʙa əidi haʙdahsolagiji ůktjaʙr ʙa tariqi *lojiqanda va ʙůlşivikona peşvoz ʙuromadan* hamaji quvathoro můʙilizatsija mekunem!

Sarmaqolaji „Pravda Vostůk".

Nacalniki politotdeli MTS-i Çalol-Quduq Şelokůf az kor furovurda şud.

Prikazi Politupravlenijaji MTS-i Narkomzem SSSR.

Şahri Maskov, 17-umi ůktjaʙri soli 1934.

Ba nacalniki Politsektůri MTS-i Narkomzem UzSSR r. ŞARIPUF

Kopijaji on ʙa nacalnikhoji politsektůrho va Politotdelhoji MTS-i rajůnhoji paxtakori.

Dar naticaji kori politotdeli MTS-i Çalol-Quduqro sançida şudan, cunin maəlum şud, ki nacalniki politotdel rafiq ŞELOKUF az xudi daşlovi kamponijaji paxtaqundori ʙa çoji in ki ʙaroji içro şudani suporişhoji SK VKP(ʙ) va Sovnarkomi SSSR 19-umi sentjaʙri hamin sol dar xususi paxtaqundori dodageşon gůşiin ʙarad, heç kore nakarda va ʙa in vazifaji muhimtarini xoçagiju sijosi muəomilaji muqoviLi gosudarstvogi kardast. Nacalniki politotdeli MTS rafiq Şelokůf ʙa avzoəhoji hole paxta „savzast" gůjiho tarafdori karda, ʙa tůda-tůda jela şudani paxta intizor şuda şistast, agronůmi MTS Vivaşůf farmoni saʙotazi doda to 25-umi sentjaʙr paxta cindani kolxůzhoro coqan-ʙaraka mana kardast, amo Şelokůf inro nadida mondast. Politotdeli MTS dar vaqti paxtacini durust taşkil karda şudani mihnat va mustahkam şudani intizomi mihnatro ihtijoç nakardast. Dar paxtacini zvenoho taşkil karda naşudast. Ba paxtacini faqat 40 parasoni kolxůzciho ʙuromada istodin, az in çumla faqat 10—15 parason mardho meʙoşand. Az tarafi kolxůzciho ci xel içro karda şuda istodani suporişhoji harrůzaji paxtacini va paxtasupori sançida naşuda istodast. Dar ʙrigadahoji kolxůzho corjakgiriji sotsialisti va udarnikiro taşkil karda naşudast, dar ravişi paxtacini ʙa udarnikho mukofot doda naşudast.

Dar naticaji hamaji in, kolxůzhoji MTS-i Çalol-Quduq to 10-umi ůktjaʙr piloni solonaji paxtasuporiro faqat 7,3 parason içro kardin.

Xaʙar medihem, ki vaqte ki inro politupravleniji MTS-i Narkomzem SSSR ʙa SK VKP(ʙ) maəlum kard, SK VKP(ʙ) nacalniki politotdeli MTS-i Çalol-Quduq rafiq Şelokůfro ʙaroji dar ʙovati içro namudani suporişhoji SK VKP(ʙ) va Sovnarkomi SSSR 19-umi sentjaʙri soli 1934 az xususi paxtacini va paxtasupori dodageşon heç kor nakardanaş az martaʙaji nacalnikiji politotdeli MTS furovard.

Ba nacalniki politsektůri MTS-i Narkomzemi Uzʙakiston amr mekunam, ki jake az instruktůrhoro ʙa jordami politotdeli MTS-i Çalol-Quduq firsonad va corahoji ʙaroʙari in prikaz didageşro ʙa politupravleniji MTS maəlum kunad.

Nacalniki politupravleniji MTS-i Narkomzem SSSR
A. LEVIN.

Qarori komisijaji respuʙlikagiji cistka.

Az saʙaʙi dar ʙovati paxtaciniju paxtasupori çudo ham ganda kor kardani taşkilothoji partijagiji rajůnhoji Çalol-Quduq, nomi Voroşilůf, Izʙoskent, Boliqci, Norin, Marhamat, nomi Kalinin, nomi Ordzonikidze, Piskent, Bulunqur, nomi Ikromůf va Tirmiz kori ojandaji cistkaro dar in rajůnho vaqtina moneə karda şavad.

Komisijahoji rajůniju ivtidojiji hamin rajůnhoro ʙa kori paxtaciniju paxtasupori partofta şavad.

Cistkaro ʙo içozati komisijaji respuʙlikagiji cistka dar on vaqt sar karda şavad, hargo agar taşkilothoji partijagiji in rajůnho isʙot kunand ki onho direktivhoji muhimtarini partijaro haqiqatan ʙůlşivikona ʙa əamal içro karda istodin.

Ba komisijahoji rajůniju ivtidojiji cistka cunin taklif karda şavad, ki ʙa vaqti ʙa cilenhoji partija ʙaho dodan dar navʙati aval muvafaqijati kori onho dar ʙovati paxta ci xel ʙudanaşro ʙa nazar girand.

Taşkilothoji partijagi va rahʙarhoji rajůnhoji Ojim, Zelenski va Qisduvon ki onho cistkaro holekaj tamom kardagi hastand peşaki ʙarhaзar karda şavad, ki ʙa ojanda dar ʙovati paxtaciniju daxtatajorkuni əoqiv mondani onho ʙaroji dujumʙora sistka guzarondan saʙaʙ meşavad.

Xaʙar ʙo tiligrom.

Kolxůzi nomi Manzara 10 parasoni piloni solonaro içro kard.

KATA QURQON. Kolxůzi nomi Manzara ʙojad az růji piloni solona ʙa gosudarstvo 9 hazoru 552 kilogram paxta suporad. Kolxůzi mazkur 14-umi ůktjaʙr ʙa paxtacini daromada 1 hazoru 10 kilogram paxta cinda ʙa gosudarstvo suporid, ki in 10 parasoni piloni solonaro taşkil mekunad.

Boʙoxonůf.
Vakili rajkom Narsulojůf.

AZ REDAKSIJA. Redaksija cunin nişon doda meguzarad, ki kolxůzi nomi Manzara dar ʙovati paxtacini kamʙudiji kalon dorad. Kolxůzi mazkur ʙojad az růji qarori SK va hukumat dar mahi sentjaʙr 10 parasoni piloni solonaro içro mekard.

Lekin pravleni kolxůz ʙa mavçud ʙudani paxtahoji puxta jela şudagi nigoh nakarda, paxtaciniro naqz taşkil doda natavonistagi hast. Binoʙarin pravleni kolxůz ʙojad in əoqivmoniro ʙa nazar girifta tempaji paxtaciniro ʙaavç karda piloni ůktjaʙriro ʙarzijod içro kunad.

Růzhoji mohi ůktjaʙrro mukamal munfiəat ʙurdan zarurast.

XATIRCI. Kamponijaji cindanu supurdani paxta dar kolxůzi „Bůlşivik" nazar ʙa digar kolxůzhoji rajůn to cand daraça naqztar taşkil doda şudagi meʙoşad. Qismi ʙisjortarini kolxůzciho ʙa cindani paxta meʙurojand. Ba natiça kolxůzi „Bůlşivik" to 10-umi ůktjaʙr-9700 kilogram paxtaro cinda ʙa gosudarstvo supurdagi hast, ki in 21 parasoni piloni solona meşavad.

Paxtacini dar in kolxůz ʙoz davom karda istodast. Amo nişon doda guzaştan zarur hast, ki kolxůzi mazkur hole kamʙudiho ham dorad. Kolxůzcizanho ʙa paxtacini ʙa qadri darkori çalʙ karda naşudin, korhoji əomaviju madani ʙa xizmati paxtacini monda naşudast. Qajri in korhoji corjakgiriju udarniki ham dar ʙoloji majdonhoji paxta durustak ʙaavç darovurda naşudast. In kamʙudihoro ʙartaraf kardan va růzhoji ʙaroji kori paxtacini çudo ham naqz ʙudagiji mohi ůktjaʙrro ʙaroji kamponijaji paxtaciniro ʙaavç darovurdan munfiəat ʙurdan —vazifaji asosi meʙoşad.

Az maəruzaji rafiq J. Kalontarûf dar konferentsijaji orfogratijaji zaʙoni jahudihoji mahali 25-umi avgusti soli 1934-um.

Rafiqho, masəalaji orfografijaji jagonaji jahudihoji mahaliji Azijoji Mijonaro ʙunjod kardan dar davri diktaturaji proletarjat jake az masəalahoji xelo muhimi ʙunjodijati zaʙoniji mo meʙoşad.

Şuʙhaje nadoram, ki rafiqho ʙojad projektro ʙo diqat xonda va ʙo nazari tanqidi kar karda ʙuromada ʙoşend.

Dina şav rafiq A. Sajidûf dar maəruzaji xud az xususi qismi avali projekt, jaəne az xususi t a a r i x i taraqijoti zaʙonu orfografijaji mo gap zada, xatohoji rafiqho Aʙromûf, Boʙojûi, Bacajûf, Badalûf, Normatûf, Polivonûf va digarhoro ʙo dastahoji saheh jako-jak tanqid karda guzaşt.

Man dar qismi avali projekt natstoda, ʙalke kamtar az xususi zaʙon va ʙaəze punkthoji qarori konfirensijaji soli 1930 jum fikri xudro gufta, dar ʙoloji qismi əamaliji projekti orfografija meguzaram.

Taasiru əaloqaji zaʙonho ʙajni jakdigar

Mo heç vaqt gufta nametavonem, ki umuman dar dunjo jagon zaʙoni mutlaqo sof hast, va jo in ki zaʙoni jak milat dar milati digar taasir namekarda ʙoşad. In nodurust hast, modome, ki jak milat ʙo milati digar aloqaji sijosi va iqtisodi dorad, şuʙhaje nest, ki zaʙoni on milatho dar jak digar taasir nakunand.

Imrûz vaqti dar masəalaji zaʙon va orfografijaro sançidan mo heç gufta nametavonem, ki dar zaʙoni mo taasiri digar zaʙonho nest va jo in ki dar zaʙoni mo faqat taasiri zaʙonhoji əadaʙi, forsi, turki, əivrit va rusi ʙoşandu xalos. Ba fikri man qajr az in taasiri in zaʙonho, ʙalke elementhoji digar zaʙon ham dar zaʙoni mo mavçud hastand.

Pûşida nest, ki peş az inqiloʙi ûktjaʙr zaʙonhoji əaraʙi, forsi va xususan əivrit dar zuvoni mo taasiri kalone doştand, cunki in interesi sinfi ʙurʙuaziji hamun davrro ihtijoç mekard.

Az hamin savav zaʙoni adaʙiji jahudihoji mahaliji on davr az zaʙoni mihnatkaşhoji jahudi dur ʙud.

Baədi inqiloʙi ûktjaʙr ham dar solhoji 1917-1922-um çinshoji milatciji ʙurʙuazi va sijûnistho ʙaroji zaʙoni əivritro dar ʙajni jahudihoji mahali çori kardan gûştini xudro davom doda ʙudand, ʙo vuçude peşaki medonisten, ki zaʙoni əivritro faqat jak qismi kami intelegentho va muloho medonandu, amo ʙeştarini jahudihoji mihnatkaşi mahali əivritro namedonand.

Hozir dar natiçaji şarojathoji ʙunjodijati sotsialisti va madanijati şakleş miliju mazmuneş sotsialisti zaʙoni mo ham ʙa hisoʙi kalimahoji sovetiju internatsionali va ham ʙa hisoʙi kalimahoji mavçudaji əomaji jahudijohoji mihnatkaşi mahali to rafta zijodtar taraqi karda istodast.

Taasiri zaʙonhoji ûzʙaki va rusi dar zaʙoni mo

Maəlum hast, ki jahudihoji mahali solhoji duru daroz dar Azijoji Mijona istuqomat mekunand. Va dojimo ʙo toçikho, ûzʙakho ʙaədtar ʙo rusho ə a l o q a d o r a n d, ʙinoʙarin jak qator taasiri in zaʙonho dar zaʙoni imrûzaji mo mavçud meʙoşad. Xususan ʙaədi inqiloʙi ûktjaʙr əaloqaji mihnatkaşhoji in milatho zijodtar nazdik şuda omad, va taasiri zaʙonhoji onho ʙoz ham zijodtar şud.

Mo medonem, ki taasiri zaʙoni ûzʙaki mihnatkaş az çihati leksika dar zaʙoni mo jak çoji muəajanro megirad, ki in xususan dar ʙajni jahudihoji Farqona va Toşkand dida meşavad. Masalan:

qoş	qop	qin
coq	quloq	calak
uzuk	copuq	uşqun

va digaru digar.

In na faqat dar vaqti guftu gûj, ʙalke umuman dar adaʙijoti mo çoji muəajnaro megirad.

Zaʙoni proletari rûs, ci xele ki dar zaʙonhoji mahali, jaəne ûzʙaki, toçiki va digaraş taasir dorad, hamcunin dar zaʙoni mo taasir dorad.

Nazdikiji zaʙoni mo va zaʙoni toçiki.

Peş az ʙaroji in masəalaro jakʙoru xalos durust hal kardan taarixi omadi jahudihoji mihnatkaşi mahaliji Azijoji Mijonaro durust va naqz donistan darkor hast. Afsûz, ki taarixi mo to alvaqt ʙa in daraça sançida naşudast. Lekin, faqat inro guftan mumkin hast, ki jahudihoji mahali az Persija va Afqoniston omada dar Azijoji Mijona solhoji duru daroz istuqomat mekunand.

Nazdikiji ʙajni zaʙoni toçiki va zaʙoni mo cunon ʙisjor hast, ki dar vaqti gap zadani raʙûciji toçik ʙa raʙûciji jahudi va jo kolxûzciji jahudi ʙo kolxûzciji toçik onho ham digarro mefahmand, dar ʙajni onho heç jak „taçrimaci“ lozim nest.

Garcande dar vaqti gûftu gûj onho hamdigarro fahmand ham, ki dar ʙajni in zaʙonho ʙoz jak qator farqhoji spetsefiki (xususijat) mavçud meʙoşand. Masalan:

a) xususi çumlaʙandi.

ʙ) xususi şakihoji feəlhoji zamoni ojanda: „xoham kard“ „xoham raft“ va digaru digar, ki inho dar zaʙoni mo nestand.

c) az xususi leksika ʙoşad, jak qator kalimahoje hastand, ki faqat dar zaʙoni mo kor farmuda meşavad.

Masalan:

virt	qanoq	kantûr
şulhon	cecek	daxljoji

va digaru digar.

ç) jak qator digar kalimahoje hastand, ki dar zaʙoni mo jak maəno va dar zaʙoni toçiki digar maəno, va jo jak cand maəno medihand.

Masalan:

kunda	qajd	doro
mol dara	va digaru digar.	

d) jak qator terminhoji intırmatsionali va sovetije hastand, ki dar zaʙoni mo çoji muəajsaro megirand.

Masalan.

geometrija	geografija
ekvatûr	matematika
vozd	udarnik
Sovet	frûnt

va digaru digar.

Dar guftu gûj va adaʙijoti xud toçikho ʙaçoji in terminho kalimahoji əaraʙi va forsiro kor mefarmojand.

e) xususi grafika ʙosad, tarfiqaji mo az grafikaji toçikho in meʙoşad. Dar alefʙeji hoziraji mo harfhoji „ə“ va „h“ mavçud hastand. Amo dar alefʙeji toçiki harfhoji „û“, „i“ ji daroz va nişoniji (’) apostrûf mavçud hastand. Amo in tafriqahoji grafikagi dar in du zaʙon xususijat şuda na metavonand. Savav ki in əuh dar ʙaəze dialekthoji zaʙoni toçiki avozhoji ə va h mavçud hastand, lekin dar alefʙeji onho nestand.

Toçikho ʙaçoji harfi „ə“ dar sari kalima „a“ dar mijonço va oxiri kalima nişoniji (’)ro menavisand.

Masalan:

ʙaçoji əarova	arova
naəl	na’l
şamə	şam’

va digaru digar.

Baçoji harfi „h“ harfi „h“ro menavisand Masalan:

Baçoji	havli	havli
	hamom	hammom
	harakati	harakat

va digaru digar.

In farqi kami spetsifikiji ʙajni in zaʙonho mavçud ʙudagi, heç vaqt dar mo dasta şuda nametavonand, ki əaloqaji in du zaʙonro ʙa tariqi sunəi çudo kunem. Kashoje ki zuvoni jahudihoji mahali maxsus jak zaʙoni alohida hast va dar zaʙoni toçikho nazdik şuda nametavonad megûjand, onho xatoii kalone mekunand. Savav in ki, ci xele ki mo dar ʙolo gufta guzaştem, ki guftu gûji jakdigarro fahmidani mihnatkaşhoji har du in milat, ʙisjor nazdik ʙudani in du zaʙonro nişon medihad. Baroji hamin jake az printsipi soxta şudani orfografijaji mo in hast, ki dar vaqti qaəidahoji orfografijaro tajor kardan, əaloqaji umumi doştani zaʙoni jahudihoji mahali va toçikiro ki in dar garomatika va qoəid hoji orfografija mavçudast, fojda ʙurdan zarur meʙoşad,

Ba fikri man xato nameşavad, ki agar mo dar ojanda ham aloqaji umumiro ʙo zaʙoni toçiki zijodtar zûr kunem.

Qarorhoji konferensijaji əilmiji soli 1930-jum.

Maəlumast, ki konferensijaji soli 1930 jum masəalahoji zaʙon, orfografija va terminolûgijaro hal karda xelo muvafiqijathoro ʙa dast darovurda ʙud. Barovari in muvafaqijathoji kalon, qarorhoji konferensija jak qator kamʙudiho ham dorand.

Masalan: 1) Dar xususi zaʙon ʙa maəruzaji rafiq Aʙromûf punkti „d“ qaror in tûr meʙoşad:

„Baroji asos, ʙa vaqti zaʙonro tartiʙ dodan zaʙoni gazeti jahudiho „Bajroqi Mihnat“ro ga ifta ʙa citur gapzadani Samarqandu Buxoro takjaju majl karda şavad (cun ki ʙisjortarini jahudiho az qadim dar in şahrho mavçudand)“.

2. Dar maəruzaji Aminûf xususi orfografija kardageş dar punkti 1-umi mo qaror inro meʙinem:

„Ba asosi tezisi rafiq Aminuf qaʙul karda şavad. Ba asosi orfografija zaʙoni hoziraji jahudihoji Buxoroiro monda şavad.

Lekin ʙa masəalahoji çançoli dalelhoji gap zadani Samarqandro ʙa əinoʙat girifta şavad“.

3) Boz punkti 12-umi qarori mazkur inro nişon medihad:

„Ba komisija supurda şavad, ki ʙa vaqti tajor kardani slovar ʙa guftu guji Samarqand takja karda ʙaroji materijol kitoʙi rafiq Zaruʙin „Ocerki zaʙoni guftu gûji jahudihoji Samarqand“ro fojda ʙurda şavad.

Az in se punkthoji qarori konferensija az xususi zaʙon va orfografija ʙurovurdageş maəlum meşavad, ki in punktho ʙa hamdigar muqoʙili hastand.

Va in jake az kamʙudihoji qarorhoji konferensijaji soli 1930 jum meʙoşad.

Jakum in ki guftu gûji Samarqandu Buxororo dar asos girifta şavad guftan, jo dar masəalahoji çançoli dalelhoji gap zadani Samarqandro ʙa əinoʙat garifta şavad guftan jo dar vaqti slovar tajor kardan ʙa guftu gûji Samarqand takja kardan şavad guftan ʙoz jak qator anarxijaro dar majdon medarorad. Dujum in ki guftu gûji Samarqandu Buxororo ki ʙisjorta ini jahudiho az qadim dar in şahrho mavçud hastand gufta dar asos giriftan nodurust meʙoşad. Va jake az printsiphoji soxtani orfografijaji mo ʙaroji ʙeştarini jahudiho az qadimi dar in çarho mavçud ʙudan ne, ʙalke in hast.

Dar vaqti soxtani orfografija, ş... vaji jahudihoji şahri Samarqand ki əomaji asosiji jahudihoji mihnatkaş dar hamin ço hastand, va ruli kalonro ʙozi mekunand dar asos girifta şavad.

Ana şevaji Samarqandro mo ʙaroji hamin dar asos giriftagi hastem, va ʙo vuçudi hamin hamaji guftu gûji jahudihoji mihnatkaşi digar şahrho ham ʙa nazar girifta meşavand.

Az xususi maqolahoji ʙaəze rafiqho dar masəalahoji zaʙon va orfografija

Mo meʙinem, ki rafiqhoji dar xususi zaʙon va orfografija, peş az cop şudani proekti orfografijaji nav mo, maqola navistagi, onho umuman masəalahoji zaʙon va orfografijaro ʙa jak ronikaji ʙisjor xurd çoj doda va dar in ʙovat jak tarafa nigoh karda fikrhoji xudro taklif karda ʙudand.

Navisandahoji on maqolaho, xususan rafiqho Polevanûf, Bacajûf va Normatûf faqat printsipi fonetikaro ʙa nazar giriftagi hastand, va adoti „ro“ na navitsta ʙaçoji on „a“ va „ja“ navistan taklifi onho meʙoşad. Hamcunin ʙaçoji adoti „ʙo“ adoti „qati“ muqarar karda şavad gufra, ʙoz candin digar taklifho kardagi hastand.

In xatoje ki imrûz in rafiqho dar maqolahoji xud mekunand in xato va kamʙudiji imrûza noʙuda, ʙalke dar qarorhoji konferentsijaji soli 1930-jum ham ʙudand.

Masalan: dar qorori orfografija ʙa maərûzaji r. Aminûf dar konferensijaji soli 1930-jum ʙurovurda şudagi inro meʙinem. „Cun ki ʙa zaʙoni zindaji modari sufiksi „ro“ („şumoro“) va prefisi „ʙo“ („ʙo şumo“) aslan nest, ʙaçoji „ro“-„a“ „ja“ (jaəne ʙaçoji „odamro“-„ʙacaro“ „odama“ „ʙacaja“ megûjan, va ʙaçoji „ʙo şumo raftam“ -„şumo qati raftam“ megûjand, konferentsija ʙa grafika (navis) ʙudani „ro“ va „ʙo“ ro ʙa nazar girifta ʙa ʙaroʙari „a“-„ja“ „qati“ incunin „ro“ va „ʙo“ kor farmuda şudaşro mumkinijad medihad“.

Guftan darkorast, ki garcande konfirentsija kor farmudani „a“ va „ja“ro qaror karda ʙoşad, amo dar əamal onho çori şudagi nestand (qajr az dialûg).

In ispot karda metavonad, ki garcande dar guftu gûji mo „a“ va „ja“ mavuçd ʙosand, lekin dar vaqti navistan kor farmuda nameşavand.

Az hamin savav jake az printsipi soxtani orfografijaji mo in hast. Orfografijaji zaʙoni jahudihoji mahali ʙo pirinitsiphoji morfologi va fonetikiro pajvasta kardan soxta meşavand.

Matlaʙ, ki az jak taraf zaʙoni adaʙiro dar əomaji vasehi mihnat...

(Davomaş dar varaqi 8)

Az maəruzaji rafiq J. Kalontarûf dar konferentsijaji orfografiljaji zaʙoni jahudihoji mahali 25-umi avgusti soli 1934-um.

(Davomi varaqi 2)

kaşhoji jahudihoji mahali nazdik karda va az tarafi digar maəlumoti onhoro ʙa daraçaji ʙaland ʙardoşta guftu gûji onhoro dar zaʙoni adaʙiji proletari nazdik karda şavad.

Az xususi kalimahoji soveti va internatsionali dar zaʙoni mo.

Mo dar natiçaji ekonûmika va əaloqahoji çəmaljatiro sotsialistona az nav soxtan əomaji mihnatkaşhoro ʙa tariqi vaseh ʙa proizvodstvo, ʙa faʙrik zavud, kolxûz va sovxûzho çavl kardan şaklhoji navi mihnati sotsialistiro to rafta mukamaltar çori kardan, ana dar natiçaji hamaji hamin protsesho zaʙoni mo ʙo kalimahoji navi soveti va internatsionali ʙoj şuda istodast. Va hamcunin on ʙa hisoʙi luqathoji mavçudaji əomaji jahudihoji mihnatkaşi mahali to rafta zijodtar taraqi karda istodast, Va jake az prinsiphoji soxtani orfografijaji mo in meʙoşad:

Baroji hamaji kalimahoji dar zaʙoni hoziraji adaʙiji jahudihoji mahali ʙa kor ʙurda şuda istodagi va ʙaroji kalimahoji sovetiju internatsionaliji ʙa in zaʙon nav daromada istodagi, orfografijaji jagona muqarar karda meşavad.

Dar ʙovati qismi əamaliji orfografijaji mo

1. Orfografijaji ma dar asosi hamun cor prinsipe, ki dar ʙolo jako-jak maənedod karda guzaştem, soxta şudagi meʙoşad,

Alefʙeji mo az 31 harf əlvorat hastand, az onho 6-teş harfhoji kuşod: A, E, I, O, Û, U, va 25-teş harfhoji ʙasta: P, B, F, V, M, T, S, Z, Ş, Ƶ, C, Ç, L, R. N, J, K. G, Q, X, Ꝗ. Ḩ, H, Ə, meʙoşand.

Ba fikri xudi man harfhoji „Ə" „Ḩ" çançoli meʙoşand, cun ki harfi „Ə" garcande dar zaʙoni mo ʙoşad, lokin dar vaqti navistan ʙa çoje, ki „Ə" lozim naʙoşad ham „Ə"ro kor mefarmojand va in ʙoz anarxijaro dar majdon meʙjorad. Masalan: ʙaçoji

alaf—əalaf.

ajvon—əajvon va d.d

Az hamin saʙaʙ harfi „Ə"ro dar hamun vaqt navista şavad, ki agar kalima ʙe „Ə" maənoji xudro gum karda maənoji digarro dihad. Masalan „qatəi", „ʙaəd", „şeər", „manə", „navə".

Agar mo dar in xel kalimaho harfi „Ə" ro n a n a v i s e m, ungoh onho maənoji xudro gum karda maənoji digarro medihand. Masalan: „qati" „ʙad", „şer", „man" „nav" meşavand.

3 Az „xususi harfi „ḩ" ʙoşad maəlumast, ki dar ʙaəze lahcahoji Farqona „ḩ" nagufta faqat „h"ro kor farmuda meşavad, hamcunin dar Toşkand ʙaçoji „ḩ" „x" megûjand.

Agar mo ʙaçoji harfi „ḩ"—„h" jaəne (ʙe dumca) navisem, ungoh kalima heç vaqt maənoji xudro digar namekunad. Az hamin saʙaʙ „ḩ" ro partofta ʙaçoji on „h" ro kor farmojem naqz meşavad. Va dar tipografija ham ʙaəze vaqtho az saʙaʙi harfi „ḩ" mavçud naʙurdan, ʙaçoji on „h" monda şudagi hast, ki in dar xonandaho jagon qiniro ʙa vuçud ovurdagi nest.

In fikri şaxsiji man meʙoşad.

4. Xususi harfi „Û" ʙoşad, profesûr Polevanûf ʙa çoji „Û"-ji hoziraji mo „y" ro taklif, mekunad, in taklifi profesûr Polevanûf nodurust meʙoşad.

Ba fikri man harfi „û" ʙa şakli asleş istad, lekin ʙaçoji girdakcaji (o) boleş ʙudagi monandi „U"—ji darozi toçikho defis(-) monem ʙehtar meşavad va in əaloqaji mavçudaji alefʙeji jahudi va toçikiro ihtijoç mekunad.

Xususi tartiʙi alefʙeji navi mo.

Maəlum hast, ki konferesijaji soli 1930-jum alefʙeji navi moro ʙa tartiʙi unifikatsija darovurda ʙud. Amo Boʙojûf va digar rafiqho dar in tartiʙi unifikatsija qanoət nakarda, ʙoz hamun tartiʙi kûhnaji az alefʙeji əlvrit meros mondagiro kor farmuda istodin, in alʙata no durust va xato meʙoşad.

Dar alefʙeji mo in tartiʙi navi unifikatsijagi qaʙul karda meşavad. A, B, C, Ç, D, E, F, G, Ꝗ, H, Ḩ, I, J. L, M, N, O, P, Q, R, S, Ş, T, U, Û, V, X, Z, Ƶ, Ə.

6. Dar zaʙoni mo kalimahoji jak hiçagi az in harf va avozho taşkil meşavand. Masalan:

a) az jak harfi kuşod Û

ʙ) az jak harfi kuşod va az jak harfi ʙosta, cunonci oʙ, oş. tu, mo va d, d.

c) az jak harfi kuşod va az du harfi ʙasta, cunonci non, mol, moş, ʙuz, tut, dar va d. d.

ç) az jak harfi kuşod va az se harfi ʙasta, cunonci mard, kord, ʙurd, tərs, mond va d. d.

d) az jak harfi kuşoda va az cor harfi ʙasta, cunonci: Marks va d. d.

7 Xususi „ho" va adoti „ro"

a) Maəlumast, ki dar ʙovati caspaki oxiriji şumoraji çaməl „ho" Polevanûf va ʙaəze rafiqho du qonuniro taklif kardagi hastand. Masalan agar kalima ʙa harfi kuşod tamom şavad, ungoh sufiksi „ho navista şavad, cunonci ʙaca-ʙacaho

xona-xonaho

lampa-lampaho va d, d,

Va agar kalima ʙo harfi ʙasta tamom şavad, ungoh ʙo „o" navista şavad, cunonci:

daraxt—daraxto

odam—odamo

duxtar—duxtaro va d. d.

ʙ) Hamcunin ʙa çoji adoti „ro" navistani „a" va „ja"ro taklif mekunand. Cunonci, agar kalima ʙo harfi kuşod tamom şavad, ungoh „ja" navista şavad, cunonci:

ʙaca—ʙacaja

xona—xonaja

lampa—lampaja va d. d.

Va agar kalima ʙo harfi ʙasta tamom şavad, ungoh „a" navista şavad, cunoci;

daraxt—daraxta

odam—odama

duxtar—duxtara va d. d.

Saʙaʙi in ki dar vaqti guftu gûji „ro" nagufta, ʙalke „a" va „ja" megûjand.

Amo, mo dar əamal didem, ki garcande konferentsijaji 1930-jum ʙaəze hamin taklifhoro qaror doda ʙoşad, ham lekin dar mudati in cor sol on heç ʙa vuçud naʙuromadast. Va in nodurust ʙudani taklifi Polevanûf va digarhoro ʙoz ispot mekunad.

Baroji hamin dar zaʙoni adaʙiji mo dar vaqti ʙa şumoro ʙisjor gardondan ʙa oxiraş sufiksi „ho" qati karda meşavad, cunonci:

odam—odamho

xona—xonaho

va d. d.

Sufiksi „ro" ʙa oxiri hamun kalimaji ʙa hamin holat meomadagi jakço navista meşavad. Masalan: Man maktaʙro tamom kardam.

Agar kalima jak candin kalimaji maənopurkunak doşta, ʙoşad ungoh sufiksi „ro" ʙa oxir kalimaji maənopurkunaki oxirin caspida on qati jakço navista meşavad, masalan: Man asarhoji Marks va Leniro xondam.

Agar dar çumla candin kalimahoji nomʙarkuni mavuçud ʙoşand, ungoh sufiksi „ro" ʙa oxiri on kalimaji oxirin nomar karda meşudagi caspida jakço navista meşavad, masalan: Man dar şahr. korxona, zavud va faʙrikhoro didam, jo in ki, Man dar şahr korxonaho zavudho va faʙrikhoro didam.

8 Du jo candin kalimahoje ki har k a d o m a ş o n ʙa tavri xud maəno doşta, dar vaqti j a k ç o gufta şudan jak maənoji digarro ʙajon karda, nomi murakaʙro ʙunjod mekunand, jakço navista meşavand:

a) nomhoji murakaʙi az du nom ʙunjod şudagi, masalan: kitoʙxona paxtakor, cojxona, maşkoʙ va digaru digar;

ʙ) nomhoji murakaʙi az nomho va az reşaji feəl ʙunjod şudagi, masalan: oşpaz, mûzadûz, mûjsargir soəatsoz, tunukasoz va digaru digar.

Amo ʙaəze rafiqho, xususan Gadajûf va Muloqanduf, dar soveşcaniji maərifparvarhoji şahri Samarqand in tûr taklif mekunand.

„Kalimahoje ki har kadomaşon ʙa tavri xud maəno doşta, amo dar vaqti jakço gufta şudan jak maənoji digarro medihand va nomi murakʙro garcande ʙunjod kunand ham, ki amo dar vaqti navisi on kalimaho çudo -çudo navista şavand, Masalan:

kitov xona

coj xona

tunuka soz

paxta kor va d. d.

Saʙaʙ in ki dar vaqti jakço navistan in kalimaho ʙisjor daroz ʙuda va ʙa talaʙaho qini mekardast.

Ba fikri man osontar va xuʙtar meʙoşad, ki agar mo kalimahoji murakaʙro jakço navisem, cunki kalimahoji murakaʙ jak maənoro medihand va agar onhoro çudo-çuda navisem maənoji xudro gum karda maənoji digarro medihand. Masalan: „Kitoʙ" „xona" „kitoʙxona" naşuda, ʙalke „kitov" va „xona" meşavad. Agar dar xususi kalima daroz ʙudanaş ʙoşad, ungoh „kitoʙxona" 9 harf dorad, amo Muloqandûf 10 harf dorad az inço az rûji taklifi onho maəlum meşavad, ki „Muloqandûf"ro çudo-çudo navistan darkor ʙudast. Alʙata in taklifi ʙaəze rafiqho kardagi xato va nodurust meʙoşad.

9. Nomhoji ʙa v o s i t a j i prefikshoji „ʙe" „no" „ham" ʙunjod meşudagi, ʙa qatori in prefiksho jakço navista meşavand.

Masalan: Becora, ʙekori, hamroh va d. d.

Kalimacaji „ʙe"-je ki peş az nom omada, naʙudani nomro ʙajon mekunad, az on nom çudo navista meşavad, masalan: ʙe kitov omadam va digaru digar.

Buqunhoji avalini candin kalimahoje ki jakço şuda jagon k a l i m a j i muxtasar navista meşudagiro ʙunjod mekunand, j a k ç o navista meşavand, m a s a l a n: Sovnarkom, Narkompros, Komzet va digaru digar

13. Amo jak qator nomhoji pajvastaje hastand, ki (ʙisjortar nomi idora taşkilot, gazet va ʙurnol) garcande onho az du va zijotar kalimaho əlvorat ʙoşand ham, çudo-çudo ʙo harfi kalon navista meşavand, masalan:

„Bajrqi Mihnat"

„Toçikistoni Surx„

„Hajoti Mihnat"

„Pravda Vostûk"

14. Nomhoje ki ʙavositaji sufikshoji kalimaʙunjodkunak va kalimat qirkunak soxta meşavand, ʙa qatori in sufiksho dojim jakço navista meşavand, cunonci:

a) nomhoji ʙavositaji sufiksahoji kalimaʙunjodkunak soxta meşudagi

Iston—Kûhiston

ꝗor—rûzꝗor

ʙon—ʙoꝗʙon

gar—ohangar

cek—ustalcek, daricek

ci—kolxûzci, adaʙijotci

don—nondon, namakdon

ak—noxunak, pûstak, duxtarak pisarak va digaru digar.

„i" va „ji"-ji izofaje ki ʙa oxiri sifat omada, sifatro ʙa nom megardonand, ʙa qatori on sifati jakço navista meşavand, masalan: ʙalandi, surxi, tangi, sijohi va digaru digar.

15. Adadhoji holati (kalimahoji xizmatkunanda):

1) ʙa (holati çonisi).

2) dar (holati ço).

3) ro (holati vositagi).

4) ʙo, qati (holati hamrohi).

5) az (holati çudo kunanda).

6) ʙaroji (holati saʙaʙ nişondihanda).

Çaməl in adadhoji holati ʙa qajr az adodi holatiji „ro" az nom çudo navista meşavand.

Masalan:

1) Man ʙa maktaʙ raftam,

2) Man dar maktaʙ ʙudam

3) Man maktaʙro didam.

4 Man ʙo maktaʙ (jo maktaʙ qati) kor doram.

5) Man az maktaʙ omadam.

6) Man ʙaroji tu omadam.

14. Agar dar suxan nom ʙa tarzi nomuəajan kor farmuda şavad, ungoh ʙa oxiri on oxircaspaki „e" jo „je" meʙijojad. Agar harfi oxirini nomi nomuəajan avozdor ʙoşad, ungoh ʙa oxiraş oxircaspaki „je" va agar ʙeavoz ʙoşad, oxircaspaki „e" casponda meşavad. Maslan: talaʙaje. Bacaje odame, rûze va digaru digar.

In sufikshoji nomuəajan ʙudani nomro nişon medodagi ʙa qatori nom jakço navista meşavand.

16 Nomhoje ki ʙa oxiraşon çojinomgirhoji caspidaji: am,, at, aş, amo, aton, aşon meʙijojand, ʙa qatori in çojinomgirhoji caspida jakço navista meşavand, masalan:

kitoʙam, kitoʙat, kitoʙaş, kitoʙamo kitoʙaton, kitoʙaşon,

Nomhoji harfi oxirşon avozdor „o" „e", „û" ʙudagi ʙo jordami in sufiksho m, t, ş, mo, on, şon, taqir meşavand, masalan:

ʙoʙom, ʙoʙot, ʙoʙoş, ʙoʙomo ʙoʙon, ʙoʙoşon.

manaşem, manaşet, manaşeş, manaşemo, manaşeton, manaşeşon.

Rûm, rût, rûş, rûmo rûton rûşon.

Agar ʙa oxiri nomhoji harfi oxiraşon „a" ʙudagi çojinomgirhoji caspida ʙijojand, ungoh harfi oxirini in nomho jaəne „a" meꝗaltad, çojinomgirhoji caspidaji: „im", „et", „eş" „imo" „eton", „eşon", ʙa oxiri on nomho mecaspand. Masalan:

xonim, xonet, xoneş, xonimo, xoneton, xoneşon.

Agar ʙa oxiri nomhoji harfi oxiraşon „i" ʙudagi çojinomgirhoji caspida ʙijojand, ungoh harfi oxirini inho jaəne „i" meꝗaltad va çojinomgirhoji caspidaji „m", „et", „eş", „mo" „eton", „eşon" ʙa oxiri on nomho mecaspand. Amo agar nomhoji harfi oxirinaşon „i" ʙudagi ʙa şaxsi jakumi şumuri jaka va ʙisjor ʙijojand,

(Davomaş dar varaqi 4)

Az maəruzaji rafiq J. kalontarûf dar konferentsijaji orfografijaji zaʙoni jahudihoji mahali 25-umi avgusti soli 1934-um

(Davomi varaqi 3)

ungoh dar vaqti ʙa oxiri onho çojinomgirhoji caspida omadan, harfi oxirini in nomho jaəne „i" naqaltida ʙa çoş meistad. Masalan: **ʙiʙim, ʙiʙet, ʙiʙeş, ʙiʙimo, ʙiʙeton, ʙiʙeşon.**

Agar ʙa oxiri nomhoji harfi oxiraşon „u" ʙudagi çojinomgirhoji caspida ʙijojand, ungoh harfi oxirini onho jaəne „u" meqaltad va çojinomgirhoji caspidaji: „jam". „jat", „jaş", „jamo". „jaton", „jaşon" ʙa oxiri on nomho mecaspand.

Masalan: **porujam, porujat, porujaş, porujamo, porujaton, porujaşon,**

18. Çojinomgirhoji caspidaje, ki ʙa oxiri sifat jo ʙa şumorişi ʙa jagon nom voʙasta ʙudagi meʙijojand, ʙa on qoəidahoji dar xususi çojinomgirhoji caspidaji ʙa oxiri xudi nom meomadagi mayçud ʙudagi ʙutunan itoəat mekunand.

Masalan: **pisari kalonam, pisari kalonat, pisari kalonaş, pisari kalonamo, pisari kalonaton, pisari kalonaşon, ʙacaji dujumam, ʙacaji dujumat, ʙacaji dujumaş, ʙacaji dujumamo, ʙacaji dujumaton, ʙacaji dujumaşon.**

19 Nomhoje, ki ʙa vositaji çojinomgirhoji şaxsi, əzoni ki jo əzoni ci ʙudanaşon maəlum megardad, ʙa qatori in çojinomgirhoji şaxsi ʙo jordami izofa aloqador şuda, az in çojinomgirhoji caspida çudo navista meşavand, masalan:

kitoʙi man, kitoʙi tu, kitoʙi û, kitoʙi mo, kitoʙi şumo, kitovi onho

20 Izofa dar oxiri kalimaji ʙajonkunanda monda meşavad va agar kalima candin kalimahoji ʙajonkunanda doşta ʙoşad, ungoh dar oxiri har kadomi kalimaji ʙajonkunanda ƣajr az kalimaji ʙajonkunandaji oxirin izofa monda şuda in kalimaho aloqador karda meşavand, masalan:

Naşrijoti Davlatiji Ûzʙakiston.
Idoraji Davlatiji Sijosiji Ûzʙakiston.

Dar hamin vaqt:

a) agar kalima ʙa harfi ʙeavoz tamom şavad, ungoh harfi „i" izofa meşavad, masalan:

Naşrijoti Ûzʙakiston, dari kalon tuxmi murƣ.
va digaru digar.

ʙ) agar kalima ʙo harfi avozdor tamom şavad, ungoh harfi „ji" izofa meşavad, masalan: xonaji kalon, ʙacaji xurd, kurtaji gulʙara, kosaji qaşqari va digaru digar.

21 Sifathoje ki ʙajonkunandaji nom hastand, dar çumla, ʙaəd az kalimaji ʙajonşavanda meʙijojand va dar hamin vaqt ʙa oxiri kalimaji ʙajonşavanda izofa meʙijojad, masalan:

Korvoni surx, korkuni naƣz, odami dono, kitoʙi kalon.

22 Du jo candin kalimahoje ki har kadomaşon ʙa tavri xud maəno doşta, ʙaədi jakço şudan jak maənoji digarro ʙajon karda sifathoji murakaʙro ʙunjod mekunand, jakço navista meşavand, masalan:

a) sifathoji murakaʙi az nom va az sifat əlʙorat ʙudagi: **ʙadaft, ʙadʙaxt ʙadandom, şaxdast, xuşrû** va digaru digar:

Amo darin xusus ʙaəze rafiqho va hamcunin soveşcaniji Samarqand, inro taklif mekunad, ki dar vaqti navistani sifathoji murakaʙi az nom va az sifat əlʙorat ʙudagi, dar ʙajni onho defis va-jo apostrof monda şavad.

Masalan:

ʙad'aft va jo ʙad-aft.
ʙad'andom „ ʙad—andom
ʙad'ʙaxt „ ʙad—ʙaxt

Gûjo ki dar vaqti in kalimahoro ʙe apastrof va jo ʙe defis xondan ʙe maəno meşuda ʙoşad. Masalan:

ʙa—da-ft, ʙa—daft vajo
ʙa—da—ndon. ʙa—dan—dom

Agar mo in sifathoji murakaʙro ʙe apastrof vajo ʙe defis navisem, heç vaqt maənoji onho gum nameşavand.

In rafiqho hamin qati ʙaçoji orfografijaro oson kardani va qoəidahoro kam kardani ʙoz cand qoəidagiro taklif mekunand, ki in nodurust meʙoşad.

ʙ) sifathoji murakaʙi az nomho əlʙorat ʙudagi: **mohrû, lolarang, osmonrang qalamqoş** va digaru digar;

c) sifathoji murakaʙi az nomho va az kalimahoji feəli əlʙorat ʙudagi: **dilkaş, dilʙar, şirdor, ʙacador** va digaru digar.

23. Nomhoje ki ʙa qatori prefikshoji (peşcospakhoji) „ʙe", „no", „ʙo" nomhoji sifati ʙunjod mekunand, ʙo in prefiksho jakço navista meşavand, masalan: **ʙ e ə a q l, ʙ o d a v lat, nomard, nodurust** va digaru digar.

24 Nomhoje ki ʙa qatori sufikshoji kalima ʙunjodkunak nomhoji sifati ʙunjod mekunand, ʙo in sufiksho jakço navista meşavand. Masalan:

nok—əaqlnok taçriʙanok
noki—sarnoki, puştnoki
gin—ƣamgin, şarmgin
mand—dardmand, hunarmand
aki—oʙaki, gûşaki
jaki—rûjaki, pojaki
ona—mardona, solona
vor—umedvor kurtavor va digaru digar.

Sufiksi „i"-je ki nomhoji ʙo harfi ʙeavoz tamom meşudagiro ʙa sifat megardonad, ʙo on nom jakço navista meşavad, masalan; **davlati ʙozori, misi, ʙirinçi** va digaru digar.

Sufiksi „gi"-je ki nomhoji ʙo harfi avozdor tamom meşudagiro ʙa sifat megardonad, ʙo on nom jakço navista meşavad, masalan:

ʙacagi, şişagi, xonagi, tunukagi, kûc gi, devonagi va digaru digar.

25 Sifatho ʙo sufikshoji „tar" (daraçaji nisʙatiro nişon medodagi), „tarin" (daraçaji əoliro nişon medodagi), va ʙo sufikshoji „ak", „cak" jakço navista meşavand, masalan: **kalontar, donotar, vazʙintar, kalontarin, donotarin, vazʙintarin, ca—zardca, ak—zardak, surxak** va digaru digar.

26. Kalimacaji daraçaji quvatdori sifatro ʙajon mekardagi („şaʙ") ʙo kalimaji sifati jakço navista meşavad, masalan:

Saʙsafed, susurx, şiʙsijo, şaʙşirin, kaʙkaʙud, zaʙzard, lûʙlûnda, ciʙcoq va digaru digar

In kalimacaji daraçaji quvatdori sifatro ʙajon mekardagi dojim ʙo harfi „ʙ" („saʙ" „suʙ" „lûʙ" „ciʙ") tamom meşavad.

Amo ʙa fikri man kalimaçaji daraçaji quvatdori sifatro maəlum mekardagi az kalimaji sifat çudo ʙo defis (-) navista şavad. Masalan:

saʙ—surx
saʙ—safed
ciʙ coq va d. d.

Cun ki dar vaqti „saʙ"-ro az dahn ʙurovurdani jak istoda megirem, va inro soveşcaniji Samarqand va Buxoro qavul kardagi hastand.

28. Nome ki ʙa tavri xud maəno doşta ʙa qatori jagon xel feəl jagon feəli murakaʙro ʙunjod mekunad, az on feəl çudo navista meşavad, masalan: *gap zadan, ƣam xûrdan, kor kardan va digaru digar.*

Dar vaqti tasrif, dar zamoni hozi raju guzaşta caspaki feəliji „ed" ʙo çojinomgiri „şumo" va caspaki feəliji „eton" ʙo çojinomgiri „şumoho" aloqador meşavand. Masalan; *şumo xoned, şumoho xoneton* va digaru digar.

30. Feəlhoje ki ʙa qatori feəlhoji jordamci, feəlhoji murakaʙro taşkil mekunand, az hamdigar çudo navista meşavand, masalan; **xonda istodam, xonda istodi, xonda istodast, xonda istodem, xonda istodeton, xonda istodin.**

31. Feəli „hastam" ʙas jak zamoni hozira dorad halos. In feəl ʙa du xel şakl tasrif şuda metavonad, masalan:

a) ʙa şakli mukamal	ʙ) ʙa şakli muxtasar
komunist hastam	**komunistam**
komunist hasti	**komunisti**
komunist hast	**komunistast**
komunist hastem	**komunistem.**
komunist hasteton	**komunisteton**
komunist hastand	**komunistand.**

Agar nom dar oxiraş harfi avozdor doşta ʙoşad, ungoh dar vaqti ʙa şakli muxtasari gaştan in oxircaspakhoro ʙa xud megirad:

„jam", „ji", „hast", („jast", „je"), „jem". „jeton" „jand"

Masalan: ʙacajam, ʙacaji, ʙaca hast (ʙacajast, ʙacaje), ʙacajem, ʙacajeton, ʙacajand.

Dar ʙoloji in oxircaspakhoji „jast", „je" „hast" ʙisjor çançol mavçud hast. Baəze rafiqho taklif mekunand, ki „je", jaəne „ʙacaje" navista şavad.

Va ʙaəze rafiqho taklif mekunand, ʙaçoji „je" „hast" va jo „jast", jaəne „ʙaca hast" jo „ʙacajast" navista şavad.

Ba fikri man „je" va „hast" nanavista, ʙa holati „jast" navisem ʙehtar meşavad.

Saʙaʙ in ki şaxsi jakum va dujum ʙo holati „jam" „ji" navista meşavand. Masalan; „ʙacajam" „ʙacaji". Şaxsi sejum ʙacajast şavad, ungoh hamaji in 3 şaxsho ʙo jak şakl navista meşavand. Masalan:

ʙacajam ʙacajem
ʙacaji ʙacajeton
ʙacajast ʙacajand.

Kalimacaji „na"—je ki peş az feəl omada, naşudani harakatro gufta medihad, az kalimaji feəl çudo navista meşavad, masalan:

Na merumu, na meʙinam. Na az man monad va na az tu

35. Şumorişhoji sodaje ki ʙo jordami ʙandakhoji „u" jo „ju" şumorişhoji pajvastaro ʙunjod mekunand, az jak digar çudo navista meşavand, va ʙandakhoji „u" jo „ju" ʙa oxiri şumorişhoji sodaji az şumorişi sodaji oxirin peş istodagi omada onho qatijakço navista meşavand. Masalan; **ʙistu jak, şastu panç, jaksadu siju haşt** va digaru digar.

36. Şumorişhoji aslije ki ʙa vositaji sufiksi „um" (agar harfi oxirinaşon ʙeavoz ʙoşad) jo ʙavositaji sufikis „jum" (agar harfi oxirinaşon avozdor ʙoşad) ʙa şumorişhoji tartiʙi megardand, ʙo in sufiksho jakço navista meşavand, masalan: **jakum, sejum, pançum, haftodu cahorum sadu sijum, jozdahum, hazdahum** va digaru digar.

38. Kalimahoji şumorişhoji taqdimije ki takror meşavand, ʙo defis (-) navista meşavand, masalan; **jak-jak sad,-sad, hazor-hazor miljon miljon,** va digaru digar.

40. Sufiksi nomhoji şumorişi, cunonci: „ta" ʙo şumorişho jakço navista meşavad, masalan: **jakta, dahta, sadta** va digaru digar.

41. Şumorişhoje ki nimi jagon cizro ʙajon mekardagi az nomi o[…] ciz çudo navista meşavand, masala[n:] **nim soəat, nim sûm, nim kilo[…]gram** va digaru digar.

42. Kalimahoji taƣir naşavanda[…] suxan (kalimahoji xizmatkunand[…]) dar çumla dojim az kalimahoji [...] xudaşon voʙasta ʙudagi çudo navi[s]ta meşavand, masalan: **Magar** tu n[…] meravi. **Lekin** û omad. **Amo** m[…] naxostam va digaru digar.

43. Bandakhoji „va" va „qati" [...] kalimahoji pajvand mekardageşon ç[u]do navist meşavand, masalan: **da[f]tar va kitoʙ, qalam qati nav[…]** va digaru digar.

44. Kalimaçaji savoliji „mi" d[ar] oxiri çumla monda şuda az kalima[ji] jonangeş çudo navista meşavd, ma[…]salan: **Tu rafti mi? Û kor kard m[i]** va digaru digar.

45. Kalimahoji takrorşavandaje [...] hisu avozho va usuli harakatro ʙ[a]jon mekunand, ʙo defis (-) navis[ta] meşavand, masalan: **şar-şar, q[…]-ƣiz, dasta-dasta, rama-rama** va d[i]garu digar.

46. Kalimacaji muthajiriro ʙajo[n] mekardagi az kalimaji jonangeş ç[u]do navista meşavad, masalan: **Ra[…]ku, nest-ku** va digaru digar dig[ar].

Dar xususi „o"-ji rusiro ʙa „o[…]" navistan ʙisjor rafiqho ʙa muqov[…] in maqolaho navista megujand, [...] agar mo ʙaçoji „o"-ji rusi „û" na[…]visem, ungoh kalimaho ʙisjor [...] dahn xunuk meʙurojand, xususa[n] dar vaqti fomili navistan ʙisjor xu[…]nuk va ʙe maəno meşavad, masalan[:] Bacajov, Aminov, Badalov va j[…]in, ki dar vaqti ʙa hiça taqsim kar[…]dani fomiliho ʙutunan ʙe maəno me[…]şavad, masalan: Ba-ca-jov, A-mi-nov[,] Ba-da-lov. Az hamin saʙaʙ taklif me[…]kunand, ki «o»-ji rusiro ʙa „û" na[…]vista şavad.

Maqsad in hast, ki hamaji kalimaho[ji] soveti va internatsionaliro ʙa xu[…] qavul karda va anarxijaro ʙarham zanemji.

Baroa hamin agar „o"-ji rusiro ʙ[a] „o" nvisem, az jak taraf anarxij[a]ro ʙarham mezanem va az tarafi dig[ar] jak xel navistani kalimahoji soveti v[a] internatsionaliro ihtijoç mekunem.

ʙ) harfi „A"-ji rusi ʙa holati har[fi] „a" navista meşavad, masalan: latin[…] famili va d. d.

c) harfi „e"-ji rusije, ki ʙa mijon[a] ço va ʙa oxiri kalima meʙijojad, ʙ[a] holati harfi lotiniji „e" navista me[…]şavand, „e"-ji rusi ʙa sari kalim[a] meomadagi ʙa holati harfi lotini[ji] „je" navista meşavand, masala[n:] **Lenin, telefon. Jenukidze** va d. d[.]

ç) harfi „ə"-ji rusi dar hama ço ʙa holati harfi „e" navista meşavad. Ma[…]salan:

ekonomija, ekspres va d. d.

d) harfi „e"-ji rusi ʙa sari kalim[a] meomadagi ʙa holati harfi „jû" v[a] ʙa mijonaji kalima meomadagi ʙ[a] holati harfi „û" navista meşavad. Ma[…]salan: **jûlka, ʙerûza, slût** va d. d[.]

Dar fikri man ʙaroji qoəidaho[ro] kam kardan va ham az rûji qarordo[…]hoji soveşcaniji Samarqand, Buxor[o] va Qûqon harfi „e"-ji rusiro dar ha[…]ma ço ʙa holati „jû" navisem, ki [...] oson va naƣz meşavad. Masalan: **jûlka, ʙerjûza, sljût** va d. d.

e) harfi „ю"-ji rusiji ʙa sari kalim[a] meomadagi ʙa holati harfhoji „ju" va ʙa mijonçoji kalima meomadag[i] ʙa holati harfi „u" navista meşavand[.] Amo ʙaəze vaqtho agar harfi „u" maənoji kalimaro vajron kunad, un[…]goh ʙa holati harfhoji „ju" navist[a] meşavand. Masalan: **ʙjuro (ʙuro) jurist, manikur** va d. d.

(Davomaş dar varaqi 5)

(Davomi varaqi 4)

Amo az rûji qarordodhoji soveşcaiji rajûnho вaroji du qoaidagiro вarham zadan вa hamaço harfi „ю"-jiro вo „ju" navisem, in oson va naqz hast Masalan: **вjuro, manikjur, jurist** va d. d.

f) harfi „я" ji rusi вa hamaço вa holati harfi „ja" navista meşavad. Masalan: **janvar, ûktjaвr, ekspeditsija** va d. d.

j) harfi „щ" ji rusi вa holati harfhoji „şc" va dar вaəze vaqtho вa holati „ş" jo „c" navista meşavand. Masalan: **şedrin, soveşcani, jaşik, cútka** va d. d.

q) harfi „ц"-ji rusi вa hamaço вa holati harfhoji „ts" navista meşavand. Masalan: **tsentner, redaktsija, sotsial, tsement** va d. d.

h) kalimahoji jevrûpojije ki aslaşon вa holati „h" navista meşavand, amo вa zaвoni rusi вa holati „g" navista meşavand, вa zaвoni mo ham вo harfi „g" navista meşavand. Masalan: gamвurg, gektor, gegemonija, gegel va d. d. Amo dar kitovhoji əilmi вa daruni skopka вo „h" navista me-

h) harfi „в"-ji rusi вa holati harfi „v" navista meşavad. Masalan: **avtûr, Molotûv, Aminûv, Ikromûv, Voroşilûv** va d. d.

i) kalimahoji jevrûpojije, ki dar zaвoni rusi вo „дж" navista meşavand, dar zaвoni mo вaholati harfi „ç" navista meşavand. Masalau: Çorç, Çek-London va d. d.

51. Oxircaspaki „izm",вe heç xel taqiri monda meşavad. Masalan: **leninizm, marksizm, natsionalizm** va digaru digar.

52. Oxircaspaki „ist",вe heç xeli taqiri monda meşavad, masalan: **komunist, sotsialist, impe ialist** va digaru digar.

53 Oxircaspakhoji kalimahoji internatsionaliji „ня" „ija" „ция" „tsija" „гня" „gija", вe heç xel taqiri monda meşavand, masalan: **sektsija, вiologija, konferentsija** va digaru digar.

54. Oxircaspaki „ческий",вaholati faqat jak harfi „i" navista meşavad, masalan: **sotsialisti, komunisti, kapitalisti, demokrati, formalisti** va digaru digar.

55. Oxircaspakhoji „ный" „ый" ki onho dar zaвoni rusi вa oxiri kalimahoji internatsionali casponda meşavand, dar zaвoni jahudihoji mahali вaholati „i", „gi" navista meşavand, masalan: **sotsiali, aktuali, oвjektivi lampagi** va digaru digar.

56. Oxircaspaki rusiji „ие" вaholati harfi „i" navista meşavad, masalan: **soveşcani, soglaşeni** va digaru digar.

57. Oxircaspaki rusiji „ик" dar zaвoni jahudihoji mahali вe heç xel taqiri monda meşavad, masalan: **вolşivik, ximik, fizik** va digaru digar.

58. Oxircaspaki rusiji „щина" вe heç xel taqiri monda meşavad, masalan: **Qosimovşcina, deвorinşcina** va digaru digar.

59. Kalimahoji soveti va intenetsionalije ki az jak xel harf duta dorand, dar zaвoni mo вo jak harfi navista meşavand. Masalan: komunist, progres kolektiv va digaru digar.

Dar xususi harfhoji „v" va „в" вoşad, maəlum, ki dar vaqthoji oxirin dar adaвijoti mo вaçoji on kelimahoje,ki asleşon вo„в" navista şuda amo „v" şunavida meşavand, hamaji on kalimahoro вa halati „v" navista, istodin,

Ba fikri man in xel kalimahoro вa şakli asleşon navista şavad. Masalan

Kaktaв
kitoв

va digsru digar.

Baəze kalimahoje hastand, ki dar vaqti gufu-gûj вa tariqi kûtoh gufta meşavand, lekin dar zaвoni adaвi вa şakli puraji xud navista meşavand,

Masalan:

merum	—	meravam
rafsodim	—	rafta istodim
kor karsodim	—	kor karda istodim

va digaru digar.

Inho вa şakli adaвeşon qavul karda meşavand.

Dar xususi puntuatsija вoşad, in dar dokladi orfografija daxl nadoşta va dar sintaksis medarojad, az hamin savav man dar in xusus noistoda faqat inro guftani bastam, ki qonunhoji asosiji onro dar projekt navistagi hastem, alvata, projektro xondagiho вojad dar masəalaji puntuatsija oşno şuda вoşand.

Rafiqho man dokiadi xudro tamom karda iltimos mekunam, ki projekti orfografijaji mo ci xele ki kamвudi doşta вoşad, вa muzokira вuromada tanqid karda va kamihoji onro sar pur kuneton.

Rafiq Nosirвojûf-Narkomi sanoəati mahaliji Ûzвakiston.

SIK va Sovnarkomi Uzвakiston taqvi rafiq **Joquвûfro** вa nazar girifta, ûro az kori Narkomi sanoəati mahaliji Uzвakiston ozod kardand. Ba çoji û вa vazifaji Narkomi sanoəati mahali rafiq **Sator Nosirвojûf** taəin karda şud.

Sanoəati savuk produksijaвuroriro zijod mekunad.

Dar kvartali corumi hamin sol sanoəati savuk produksijaвuroriro nazar az kvartali sejum xelo zijod mekunad.

Faвrikhoji citвurori 715 miljon metr cit meвurorand, ki in nazar az kvartali guzaşta вa 45,9 parason zijodtar meвoşad. Faвrikhoji molhoji paşmi (şersti) tajor karda meвurovurdagi 17,5 miljon meter, faвrikhoji şohiвurori — 7,8 miljon metr mol meвurorand.

Sanoeati dûzandagi korkardaвuroriji xudro nazar az kvartali 3-jum вa 18,5 parason zijod karda, вa sumaji 385 miljon sûm moli tajor dûxta meвurorad.

Faвrikhoji molhoji trikotaəi meвurovurdagi ham korkardaвuroriji xudro zijod mekunand.

Onho вa mudati kvartali corum 70 miljon par pajpoqi mardonaju zanona, 10 miljon dona livosi trikotaəi va 2,4 miljon doda livosi rûji trikotaəi (dəemper, fufajka va digaraşro) tajor karda meвurorand,

Faвrikhoji mûzaвurori 15 miljon par mûza tajor karda meвurorand va hamin вarovaro mûzahoji xrûmûvi вurori xelo zijod karda meşavad (41 parason). Az hamin xel mûza 8,5 miljon par вurovurda meşavad.

(TASS).

Bunjodijati rah dar Uzвakiston.

Uzвakiston вaroji вerahagiro вarham zadan gûştinro d a v o m doda istodaəst. Ba mudali dudahrûzaji guzaşta taraqijoti вunjodijati rah 22 parasoni piloni solonaro taşkil mekunad.

Piloni rahhoro remûnt kardan to 10-umi ûktjaвr 116 parason, kûвrukhoro remûnt kardan—370 parason, вunjodijati rahhoji nav—136 parason, rahhoro qajroqi kardan—150 parason, rahhoro tekis kardan—151 parason içro karda şudagi hast.

Dar natiça, az rûji dastahoji nômukamali Uzglavdortrans, piloni вunjodijati rahho umuman dar respuвlik to 10-umi ûktjaвr 123 parason içro karda şudagi meвoşad. 41 rajûn; Jangi-Jûl, Izвoskent, Xuzor. Tirmiz va digaraş pilonro puro-puru вarzijod içro kardagi hastand. 10 rajûn pilonro вa içro rasondan nazdiktar şudand. Dar soli guzaşta вa hamin vaqt piloni вunjodijati rahhoro вas 25 rajûn içro karda вudandu xalos.

Piloni dar вunjodijati rah qismi kori giriftani xalq dar hamin sol 141 parason içro karda şud.

Nojivi nacalniki Uzglavdortrans rafiq Iljuşenko, ki û hozir dar Maskov hast, cunin maəlum kard, ki ştoвi markaziji „Jordam вa вunjodijati rah" вa nazdi gazeti „Izvestija SIK SSSR va BSIK вudagi, cunin hisov kardagi hast, ki dar вovati вunjodijati rah qismi kori giriftani xalq Uzвakiston dar вajni respuвlikhoji Itifoqi soveti çoji jakumro girift.

Barovari in nişon doda guzaştan darkor hast, ki dar вaəze şakihoji вunjodijati rah pilon hanuz içro karda naşudaəst. Cunonci piloni kûвrukhoji nav soxtan вas 70 parason rahhoji farc soxtan 78 parason içro karda şudagi meвoşand.

Jak qator rajûnho (Bojsun, Parkent, Begovod, Şahrisavz, Marhamat va digaraş) hanuz 50 parasoni pilonro ham içro kardagi nestand.

Şarojathoji naqzi вodu havo вaroji hozir ham kori вunjodijati rahro davom kardani imkonijat medihand. Baroji əoqivmoniji rajûnhoju ucastkahoji çudogonaro вarham zadan hamaji quvathoro hamin xel mûвilizatsa kardan zarurast, ki Uzвakiston, dar hamaji şakihoji вunjodijati rah hamin sol dar itifoq çoji jakumro girad.

Əimorati poligrafkomвinat.

Əimorati poligrafkomвinati Toşkand, ki on dar soli 1931-um sar şuda вud, asosan tamom şuda istodaəst. Kori korpusi asosi 85 parason içro karda şudagi hast. Bas jak polhoro tûqri karda, asвovhoji sanitariju texnikiro tamom karda va asostarinaş—rahhoji quvat medodagiro (elektiris) tûqri kardan mondagi hast.

Mavçud naвudani moşinhoji quvat medodagi imkonijat namedihand, ki qarori az xususi komвinatro to 1-umi janvari soli 1935 um вa kor darovurda şavad gufta вurovurda şudagi içro şavad. Narkomati Sanoəati savuki SSSR, вa munosivati poligrafkomвinatro вa kategûrijaji əimorathoji ahmijati respuвliki doştagi darovurdan, komвinatro az asвovhoji elektirisiji вa on taəin karda şudagi mahrum kardagi meвoşad. Hamin tariq, soli 1934-um az dast raft va moşinhoji quvat medodagiro faqat dar soli 1935-um вa dast darovurdan mumkinast.

Binohoji вa korxona taəluq nadoştagi to əidi inqiloвi ûktjaвr tajor karda şuda va вaholati UzGIZ va upravleniji pecati Uzвakiston вand karda meşavand.

To 7-umi nûjaвr вomhoji hama əimorathoji komвinat (вa majdoni qarivi 20 hazor meteri kvadrati) soxta meşavad.

Dar rûzhoji nazdiktarin вaroji raвûcihoji komвinat əimorati havliji avalin (4 вoşijonaji 60 xonador) tamom karda meşavad. Dar hamin havli idorahoji madaniju hajoti (jasli, çomşigarxona va digaraş) çoj doda meşavand.

(UzTAG).

Rajozeti Xûçand koraşro вa harakat darorad.

XUÇAND. Kori rajOzeti Xûçand xelo noqanoəatвaxş meвoşad.

Sekretari Ozet candta jacejka mavçud вudan va ci qadar cilenhoji Ozet вudanaşro namedonad. Dar jacejkaho rahвariji rajOzet dida nameşavad. Baroji dar korxonaho, idoraho, artelho va kolxûzho maçlishoji maənedodkuni guzaronda mihnatkaşhoji har milatro вa safi Ozet çavi kardan kor guzaronda naşuda istodast.

Az cilenhoji Ozet puli viznûs cinda nameşavad.

Rohвarhoji rajOzet heç vaqt dar idora . nameşinand. Lotorejhoji omadagi вajni xalq mukamal pahm karda naşudin. Pulhoji lotoreji pahm karda şudagi вa dasti sekretarhoji jacejka va odamho xov raftagi hastand.

Korhoji madani va maənedodkuni guzaronda nameşavand. Cojxonaji surxi Ozet az вe nazorati вa taki cirkiniju iflosi mondagi meвoşad.

Ba nazdi rajOzet arteli mûjsargiri mavçud hast.

Korkunhoji Ozet in xel artelhoji hosilnok вa ixtijori xud nigoh doştan mumkin namudanaşro faromûş karda onro hole ham вarham nazada istodin.

Az tarafi taşkilothoji mahali вa korhoji Ozet rahвari va kontrûliji naqz mavçud nest.

Pravleniji rajOzeti Xûçand lozim hast, ki gardişro вa dast darovurda korhoji jacejkahoro вa harakat darovurda kori ucûti cilenho, viznûs, lotorej va digaraşro вa rah monad.

Baroji taşkiloti Ozetro вajnalmilali kardan va şumorişi cilenhoju jacejkahoro zijod kardam, juridiceski cilen çavi kardan va digaraş kor guzaronad. Arteli mûjsargiriro az ixtijori xud вurovurda kori cojxonaji surxro mustahkam kunad.

Rajkompartija va rajprofsovet вa kori Ozet harçoniva rahвariji вamaf kunand.

Ahmadçon.

LAVAL MINISTIRI KORHOJI XORIÇIJI FRANSIJA

PORIZ. (UzTAG). Az rûji xavari agentsivoji Gavas, soveti ministirho Laval guftagi ministiri kolûnijahoro ʙa ministiriji korhoji xoriçiji Fransija tasdiq kardast, Marşandoro (ki û radikal-sotsialist ʙuda va soviq dar kaʙineti Daladje ministiri finansi ʙud) ʙa ministiriji korhoji doxili va Rollenro (ki û cileni grupaji markazi res puʙliki hast) ʙa ministiriji kolûnijaho tasdiq kardast.

Dar oxiri moçlisi soveti ministirho ministiri justitsa Şerûn az kori ministiri dast kaşidanaşro ʙajon kardast va inro dar maçlis qavul karda şudast. Soveti ministirho hamcunin dokladi ministiri korhoji doxiliro dar ʙovati corahoji ʙa munosivati voqiəahoji Marsel didageş şunidast. Az rûji doklad maəlum meşavad, ki Bertrua guftagi nacalniki politsijaji rusti, Buşe guftagi hokimi şahr, hamcunin kontroljûri əoliji politsijaji rustiji muhofizatkunandaji odamhoji martavaji ʙalandro az kor çuvov doda şudast.

Sadohoji matʙuəoti xoriça.

FRANSIJA.

PORIZ. (UzTAG). Gazetho nişon doda istodin, ki Laval ʙa ministiriji xoriça taəin şudanaş az çihati korhoji Bartu sar kardagiro davom dodan xelo qulaj meʙoşad.

GERMONJA.

BERLIN. (UzTAG). Gazetho ʙa xususi Laval ʙa ministiriji korhoji xoriçiji Fransija taəin şudanaş sadoho ʙurovurda gufta istodin, ki Laval premjeri avalini Fransija ʙud va dar soli 1931 ʙaroji ʙo Brjuning guftu şunidho kardan ʙa Berlin omada ʙud. Amo ʙarovari in, gazetho digar xel fikrhoşonro nagufta istoda, amo faqat cunin hisov mekunand, ki û sijosati Barturo davom mekunonad.

AVSTRIJA.

VENA. (UzTAG). Gazethoji Avstrija ʙa taəin karda şudani Laval cun davom doda şudani rahi Bartu ʙaho doda va nişon doda istodin, ki Laval dar vaqthoji oxirin ʙa əaloqa ʙastani Italjoju Fransija qatəijan tarafdor ʙuromadagi hast.

Faşistho az voqiəahoji Marsel fojda ʙurdani şuda istodin.

PORIZ. (UzTAG). Az rûji xavari gazeti „Jumanite" lideri taşkiloti faşistiji fransistho Bjukar ʙo cunin ʙahonaje ki gûjo „Jumanite" ʙa korûl Aleksandrro kuştan odamhoro iqvo karda ʙudast, manə karda şudani gazeti „Jumanitero" talav karda istodast. Hamcunin „Aksion fransez" va taşkiloti faşistiji „Solidarite fransez" ham hamin xel iqvogariho karda çuvogariji voqiəaji dar Marsel şudagiro ʙa gardani „frûnti jagona" mondani şuda istodin.

Komiteti ʙajnulxalqiji ʙa muqovili çang va faşizm gûştinʙaranda ʙa tamomi mihnatkaşho muroçiəatnoma ʙurovurda, dar in muroçiəatnoma kirdorhoji faşisthoji az voqiəaji Marsel ʙa maqsadhoji iqvogari fojda ʙurdani şuda istodagiro foş kard.

15-umi ûktjaʙr soveşaniji du internatsionalho meşavad.

PORIZ. (UzTAG). Az rûji xavari „Jumanite", sekretariati Internatsionali sotsialisti ʙa çuvovi taklife ki Ispolkomi Komintern ʙaroji ʙa raʙûcihoji gûştin ʙurda istodagiji Ispanjo madadrason kemponijaji jakçojagi guzarondan karda ʙud, Vandervelde va Adlerro ʙaroji ʙa soveşcaniji maəlumoti qism giriftan vakil kardast.

In soveşcaniji du internatsionalho 15-umi ûktjaʙr dar Brjusel meşavad.

Sudhoji ḩarʙiji Ispanjo intiqomgiri karda istodin

PORIZ. (UzTAG). Hukumati Ispanjo cunin xavarhoje pahm karda istodast, ki gûjo dar Madrid magazinho jela şada, transpûrti şahr va ʙûlkaxonaho ʙa kori xud daromada ʙudin.

Amo muxʙiri maxsusi „Jumanite" ki az savavi ʙa Ispanjo daromadaʙaş manə ʙudan hozir dar Endej (şahrcaji dar sarhadi Ispanjo ʙudagi) hast, az rûji maəlumothoji giriftageş cunin xavar medihad, ki dar Madrid hukumatdorho hanuz ham harakati tramvojro ʙa rah monda natavonistin. Kafexonaho ʙasta hast. Non ham avalangi ʙorin kamcinast. Komiteti korpartoviji rahi tajizamini (metropoliten)ro avoq karda şudast, amo ʙo vuçudi hamin metropoliten ham kor nakarda istodast.

Dar Asturija raʙûciho muqilikuriji xudro davom doda istodin. Gazeti monarxistiji „El deʙate" menavisad, ki askarho ʙaədi vakzol va zavudhoji jaroqsoziro ʙûmʙaʙoron kardan, şûrişcihoro az Ovijedo tang karda ʙurovurdand. Şûrişciho gûjo əoqivnoki ʙa tarafi Leon gaşta raita ʙudin. Barovari in gazet iqror şuda istodast, ki dar tamomi ʙasejni toşkûmuri Asturija paron-paroniji saxt davom karda istodast.

Az rûji maəlumoti Gavas, askarhoji hukumati—3 ʙataljoni pijoda, eskadrûni suvora va du ʙatareji artileri hanuz ham dar çoji 100 kilometr az Ovijedo dur ʙudagi istodin va nijatiakoûn ʙa şahr daromadan dorand.

Az rûji xavarhoji ʙaəze gazethoji Ispanjo, dar Asturija raʙûcihoji şûrişci dar jak cand çoho zaftu zanamro davom doda istodin. Barovari in, xavar medihand, ki şahri Xixûnro ʙoz az darjo istoda ʙûmʙaʙoron karda şudast. Az rûji maəlumothoji rasmi, 100 nafar raʙûci kuşta şudin.

Dar Barselûn majûr Faras va kapitan Eskofet, ki komandiri otrjadhoji harʙiji hukumati avtonûmiji katalûnija ʙudand, ʙa kuştan hukum karda şudin. Mardumi az in hukumnoma ʙa havi omada çamə şudagiro politsija parokanda karda istodast. Ba əarizaji dar xususi az kuştan gardondani onho navista şudagi hazor podpis çamə karda şudast.

Az rûji xavari Gavas, dar Madrid avoqkuni va koftu kovkuniho davom karda istodin. Lideri partijaji sotsialistho Kavaljero avoq şudast. Dar Trangon jak paroxûdro ʙa turmaji ovi gardonda şudast. Dar Barselûn sudhoji harʙi az raʙûciho intiqomgiriro davom karda istodin. 17 nafarro dar xususi ʙa ƶandarm dar nazdi Barselûn huçum karda şudan, gunahkor karda şuda jakəumra ʙa avoq hukum karda şudast.

Xavarhoji oxiri

Pravdaro dar Germonija manə karda şudast.

BERLIN 17. (UzTAG). Şûəʙaji matʙuəoti ministirxonaji korhoji xoriçiji Germonja ʙa maəlumoti konsulxonaji SSSR rasond, ki hukumatdorho dar Germonja pahm karda şudani gazeti „Pravdaro" jak hafta manə kardand. Manəkuniro ʙo in savav asos k şudast, ki dar „Pravda" 19 umi sen „Navisandaho dar avcqxonahoji G monja" guftagi maqolaji Bredel şuda ʙud.

Vakili SSSR dar sançidani çançoli ʙajni Bolivi va Paragvaj.

PORIZ 17. (UzTAG). Maslihatciji konsulxonaji SSSR dar Fransija rafiq Rozenʙerg ʙaroji dar komiteti çançoli ʙajni Bolivija va Paragvajro mesançidagi qism giriftan az ta SSSR vakil şuda ʙa Ƶeneva om Rafiq Rozenʙerg vakilhoji Bolivij ʙa nazdaş qavul kard.

Boz jak zafari fizkulturcihoji soveti.

PRAGA 17. (UzTAG). Dar vaqti oxirin dafəa dar ʙajni komandaji ʙûkscihoji Moravija va SSSR dar şahri Brno ʙûksʙozi şudan, komandaji SS 9 ʙor garavro ʙurda, amo koman ji Moravija faqat jak ʙor ʙurd.

Rusti safar kardani Papen.

PORIZ, 17 (UzTAG). Gazethoji „Pti parizen" va „Pari midi" cunin voqiəajero maəlum mekunad, ki cand rûz peş az voqiəahoji dar Marsel şudagi, Papen ʙa tariqi xelo rusti ʙa Budopeşt safar kardast.

„Pari midi" ʙa jod medihad, ki vaqti çang Papen dar Vaşingtûn tariqi rusti ʙa terûrcihoji Germo rahʙari karda ʙud.

Az şûrişciho vaḩşijona intiqom girifta istodi

PORIZ, 17 (UzTAG). Ministirxonaji harʙiji Ispanjo xavar medihad, ki dar Ispanjo „xususan dar Barselûn tinçi" hast. Amo dar digar xavari in ministirxona gufta meşavad, ki otrjadhoji hukumati atrofi makonhoji şûrişiji Asturijaro davr girifta istodin. Bo farmoni ministirxonaji harʙi jake az ajrodramho ʙaroji erûplanhoji ʙa „Asturijaro orom kardan" madad merasondagi ʙaza meşudast.

Hamcunin xavar medihand, ki odamhoji zarxaridi legiûni xoriçi va askarhoji sijohi huûumat onhoro maxsus az Afriko ovurdagi ʙa şûriş ciho ʙerahmona çazo doda istod Onho ʙa zanu ʙacaho rahm nakar istodin. Dar tamomi mamlakat tûd tûda avoqkuni davom karda istoda Hukumat turmaho va avoqxonah nav soxta istodast. Ba sarhadi Fr sijaju Ispanjo mardum az Ispanjo g reza şuda omada istodin.

„Jumanite" az xususi ʙa raʙûci ji Ispanjo jordam rasondan muro əatnomaji Meʙraʙpomro cop kar ʙurovurd. 27 raʙûci va taşkiloth patsifisti ʙa hukumati Ispanjo ʙa m qovili hukmi kuşkunihoş protest n vista firsondand.

Korpartovi dar şaxtaho.

VENA 17. (UzTAG). Az Budopeşt xavar medihand, ki şumorişi raʙûcihoji şiş şavu rûz ʙoz dar şaxtahoji Peca (Vengerja) korpartovi karda istodagi ʙa hazor nafar rasidast. Raʙûcihoji olovkuş va grupaji raʙûcihoji dar taji zamin kor mekardagiji ʙaroji poʙarro kuştan ʙa şaxtaho sar doda şudagi ham ʙa raʙûcihoji şaxtaho hamroh şudin. Hozir 5 hazori digar raʙûciho ʙa nişoniji ʙo raʙûcihoji şaxtaho jakdil ʙudanaşonro ʙajon namudan korpartovi karda istodin. Ahvoli raʙûciho dar şaxtahoji korpartovi karda istodagi xelo saxt hast. Bisjori onho holekaj ʙehuş şudin va qarivi sad nafaraşon saxt kasal şudin. Har jak soəati dar taji zamin istodageşonro raʙûciho ʙo mel dar xodaho nişoni karda istodin. Dar xodaho cunin lozung navista şudagi hast: „Mustahkam şaveton, qajur ʙoşeton, jo non jo marg". Havoji duruni şaxtaho vajron şudast, ki heç ʙa on tov ovurda nameşavad. Nasûsho kor nakarda istodin, ki dar natiça ʙefasq ʙa duruni şaxta ov omada istodast va xatari şaxta ʙo raʙûciho qarq kardan dida şuda istodast,

Dar dahni daromadi şaxta çav jati kalon zanu ʙacahoji raʙûci çamə şuda talav karda istodin, onhoro ʙaroji ʙa korpartovandah hamroh şudan ʙa şaxta sar dihan Amo girdi dahni şahtaro askar girifta ʙa ouço pulemjûtho xovo din.

Rahʙarhoji sotsial-demokrati r xijonatkoronaro ʙozi karda istodi onho dar in ʙovat xudro mijona karda, amo tarafi xûçajinhoro giri istodin. Onho raʙûcihoji korparto ʙa gardan xam kunondani şuda i toda, amo az xususi aqalan qism qoneə kunonda şudani talavhoji o ho jagon qadar dilpurije nado istodin. In harakathoji sotsial dem kratho ʙenatiça monda istodin. B nişoniji ʙo raʙûcihoji şaxtaji Pe jakdili ʙajon namudan 30 hazor r ʙûcihoji rajûni toşkûmuriji Şalgot jan cunin guftand, ki agar dar m jonaji 2 rûz talavhoji raʙûciho korpartoftaji Pecaro qoneə kunon naşavad, unvaqt hameşon korro m partovand.

Redaktûri çuvovgar A. SAJIDUF Отв. редактор А. САИДОВ.

ADRESI REDAKSIJA: Toşkand kucaji Arpopaja pereuloki Zavodskoj №7 Telefoni redaksija 31612, kantura 31582

Narxi gazet: 1 sola 15 sum, 6 moha 7 sumu 50t, 3 moha 3 sumu 75tin

Tipografijaji gazeti „Bajroqi Mihnat"